

GOSPODARSKI LIST

Glasilo c. kr. kmetijskega društva v Gorici.

Ureduje: Ernest Klavžar.

„Gospodarski List“ izhaja vsaki mesec enkrat na celi pōli; udje c. kr. kmetijskega društva ga dobivajo brezplačno; za vse druge pa stane na leto 1 gld. 20 kr. — Naročnina naj se pošilja c. kr. kmetijskemu društvu, dopisi pa odgovornemu uredniku. Rokopisi se ne vlačajo.

Št. 4.

V Gorici 15. aprila 1897.

Leto XVI.

Razglas c. kr. namestništva za Primòrje

z dné 11. marca 1887. štev. 2099,

s katerim se dopušča promet z vinskimi trtami in z drugimi prenašavci in zasajevavci trtne uši med krajnimi odnosno davčnimi občinami, gledè katerih je bila na podstavi §. 1 in 4 zakona z dné 3. aprila 1875 drž. zak. št. 61 izdana izvožna prepoved.

Na podstavi §. 6 ukaza ministerstva za poljedelstvo z dné 6. junija 1893 drž. zak. št. 100 se dopušča promet z vinskimi trtami ali z drugimi prenašavci in zarejevavci trtne uši v nastopnih štirih ozemljih.

I. Ozemlje. To ozemlje obseza:

a) *v Goriškem političnem okraju:* Krajne občine: Sv. Križ, Šmarje, Gabrije, Skrilje, Kamnje, Vrtovin, Gojače, Čeruiče, Rihenberg, Dornberg, Šempas, Renče, Vertojba, Bilje, S. Peter, S. Andrež.

b) *Mestno občino Gorica;*

c) *v političnem okraju Sežana:* Krajne občine: Štíjak, Avber, Štorje, Povir, Šežana, Tomaj, Kopriva, Štanjel, Kobilaglava, Skopo, Dutovlje, Vel. Repen, Zgonik, Pliskovica, Gabrovica, Velikidol, Komen, Vojščica, Skrbina, Temnica, Gorjansko, Berje, Mavhanje, Selo, Brestovica, Slivno, Šempolaj, Nabrežina, Lokev in Rōdik.

d) *Mestno občino Trst*;

e) *v političnem okraju Koper*: Mestne občine: Koper, Dolina, od krajne občine Dekani davčno občino Villa Dekani, krajno občino Mile, od krajne občine Pomjan davčne občine Krkavce, Gason, Buje, Monte in Pomjan, krajne občine Isola in Peran;

f) *v političnem okraju Poreč*: Od krajne občine Buje davčne občine Buje, Momiano, Merišče, Krasica, krajne občine Umag, Črni vrh, Novigrad, od krajne občine Grižnjana davčne občine Kastanje, Grižnjana, Završje, Šterna in od krajne občine Vižinada davčno občino tajistega imena.

II. Ozemlje. To ozemlje obseza:

v političnem okraju Pazin:

od krajne občine Pazin davčne občine Butonega, Grdoselo, Novaki, Pazin in Zareč.

III. Ozemlje. To obzemlje obseza:

v političnem okraju Poreč

od krajne občine Poreč davčne občine Monsalice, Poreč, Sbandati in Vrvari.

IV. Ozemlje. To ozemlje obseza:

v političnem okraju Lošinj:

krajno občino Lošinj velki, od krajne občine Lošinj mali davčne občine Čemski, Lošinj mali in Unije; krajno občino Osor; od krajne občine Čres davčni občini Belej, Štivan; od krajne občine Baška, davčne občine Baška in Baščanska; od krajne občine Dobašnica davčne občine Dobašnica in Poljica; od krajne občine Punat davčne občine Kornič in Punat; od krajne občine Krk davčne občine Monte in Krk ter davčno občino Vrbnik krajne občine tajistega imena.

Za izvažanje vinskih trt, rastlin, rastlinskih delov in drugih stvari, ki so znane kot prenašavci ali zarejevavci trtne uši iz kakšne krajne oziroma davčne občine katerega si bodi pod točkami I., II., III. in IV. zaznamenovanih ozemelj v drugo krajno odnosno davčno občino istega ozemlja, odslej ni treba posebnega dovolila.

Toda uvažanje vinskih trt ali drugih prenašavcev in zasajevavcev iz jednega teh ozemelj v drugo je odvisno od dovolila c. kr.

namestništva, katero je izprositi v zmislu §. 2 ministerskega ukaza z dné 6. junija 1893 drž. zak. št. 100.

Prevažanje vinskih trt in prenašavcev in zasevavcev iz jedne prej imenovanih krajuh oduosno davčnih občin v drugo občino čes tako krajno ali davčno občino, katera ni še okužena, je prepo-vedano.

Sporazumom s c. kr. deželno vlado v Ljubljani spredaj na-vedene določbe veljajo tudi za občine imenovane v prvem (I) ozemlju in za sledeče krajne občine pokrajine spadajoče pod deželno vlado v Ljubljani in sicer krajne občine:

Erzelj, Goče, Lože, Planina, Podraga, Slap, St. Vid, Vrabče in Vipava v sodnem okraju Vipava.

C. kr. namestnik

RINALDINI l. r.

Poučni tečaj za ribiče v Tolminu.

(Konec)

Med Bovcem in Žago se mi je zdela struga Soče v primeri z lanskim letom vsa spremenjena, zasuta, v polno malih žlebov raz-deljena. Tudi med Kobaridom in Tolminom in od tam naprej proti Gorici učinjajo povodnji velike premembe.

Silovite vode so: V gorenji Trenti, kjer je struga navadno suha, Soča med Logom (Baumbachovo kočo) in vasjo Sočo, pod Bovcem, Koritnica, Boka, Uča, Nediža in Ter. Čisto kratka Boka goni skale nad 1 m³ obsežne. V noči od 21. do 22. avgusta t. l. so srditi njeni valovi razrušili pri mostu na državni cesti polovico predmostja in 4^{ti} del stebra, velike, s cementom zvezane, obsekaue kamne (kvadre), in ti ležé daleč raznešeni do Soče; nekateri so tako obrušeni, da jih ni več poznati. Uča vali še veliko večje skale navzdol po dolini; čuje se votel šum in ropot podoben podzemskemu bobnenju pred potresom. Pomikanje kamenja do $\frac{1}{4}$ m³ debelega prouzročuje skladno ropotanje, koje je slišati skozi šumenje in sikanje vode. Ko je padla voda, so bile velike jame in tolmuhi popolnoma zasuti s prodom, velikanske skale prevaljene in tu pa tam nakopičene in zložene v

jezove. V 2 do 3 urah po nalivih je Uča že visoko narasla, na ustji nasiplje proda visoko in okoli 500 m na široko.

Kdor pozna nekoliko položaj, kakoršen je, prorokuje lahko nižini katastrofe, tudi če ni prorok. Ko je poročevalec potoval po nasipu nad mostom pri Pierisu proti Šempetru, se mu je zdelo na nekem mestu, da je rečno dno više od zemljišča na levem bregu; lahko je prebredel reko in na enak način se je vrnil pri Vilešu. Kolik razloček, kadar je voda majhna, ali kadar naraste o povodnji, ko je obširni prostor med nasipi tako napolnjen, da voda uže čez plunka! Kolike gromade proda in sipa se premičejo tu skozi! Na nekaterih mestih se zasipava, drugod se razriva struga. Pri sv. Kocjanu proti ustju postajajo bregovi omahljivi, kažejo se velike zareze, v naplavinah lahkega, drobnega materjala ruje lahko vodna sila, kolikor hoče. Tu jemlje reka nove množine zasipalnega gradiva seboj in zasipa in podaljšuje čedalje bolj svojo strugo ob ustju.

Čim bolj se tu daljša proden svet, tem bolj pojema pomikalna moč in tem večja postaja nevarnost, da se zasipalno gradivo ne odvede v morje, ampak da obleži dlje ali bliže nad ustjem.

Nevarnost, da se s peskom zasuje in vzdigne rečno dno in da nastanejo vsled tega katastrofe, raste z vsako novo povodnjo. Pod enakimi pogoji nastopajo povsod po tako gromadnem zasipanju isti nasledki na Savi, na Padu (La rotta del Po l. 1872), naj so vode male ali velike.

Varstvene stavbe, jezovi in nasipi, dajajo od leta do leta manjšo varnost. Villavicentina leži 10, Turjak 12, Pieris 9 m nad morsko gladino. Ne daleč od teh vasi je dno Soče, in še bolj dno Tera, uže zdaj više.

Mnenje, da so varstvena dela potrebna ne samo v tistih krajih, katerim preti neposrednje nevarnost, ampak da morajo obsegati celo padavinsko ozemlje, spoznavajo pač uže povsod kot pravo, a le redko kje je vporabljaajo.

Korenito se odpomore samo tedaj, če se zmanjšajo in vtrde prod in njegovi viri, če se obrastejo brežine ali rebra hribov z mejo in rušo in sploh zagrnejo z živo rastlinsko odejo, dalje če se zavarujejo melovi, láberja in prodovine. Če se Soča vravna med Sočo in Serpenico, med Kobaridom in Tolminom, s tem, da se napravijo nasipi iz prodja (fašin), kakor so jih naredili ob Savi, pridobilo bi se obširno površje za obdelovanje; enako tudi med Gorico in Gradiščem.

Silovite Boke pač ni drugače brzdati, nego da se ji od izpod slapu do ustja napravi nova tlakovana struga. Skale butajo v zidovje mosta, je pretresajo in razsipajo.

Na strmih, še obraščenih rebrih nad Učo v občini Žaga iztepta pasoča se živina tenko zemljeno plast do trdih tal; vsled tega dež lažej izpira svet in to je začetek ogoljenja. Na italijanskem delu Uče so nekda posekali gozd in zaradi tega se je bati še hujšega.

Nedižo je videl poročevalec samo med državno mejo pod Robičem do Podbjele; toda obširna prodovina in znamenke kazoče, kako visoko sega voda o povodnjih, zadostujejo, da zadobi človek pojem o silovitosti te vode. Italiji mora biti enako mari za to, da se brzdati Nediža in Ter, kakor Avstriji, vsaj zakolikor špecialui zemljevid odgovarja istinitosti. Ako bi se imela varstvena dela izvršiti v celem padavinskem ozemlju, bilo bi to velikansko, zraven tega mednarodno, torej tem težavniše podjetje.

Ko bi se pa za nje potrosili le stotisočaki, pobotal bi se ta potrošek deloma samo s tem, kar bi se dobilo obdelavnih zemljišč, v nižini pa bi se trajno zaprečile katastrofe, kojih škode ne poplačajo milijoni.

Pogozdovanje Krasa na Goriškem

I. Seje.

Iz poročila deželne komisije za pogozdovanje Krasa o njenem delovanju leta 1896. posnemamo naslednje vesti:

Komisija je imela v tem letu samo dve seji; istočasno so se zbirale tudi ožje komisije za politične okraje goriški, gradiški in sežanski v seje, da so rešile svoja navadna opravila. Stroški za seje so znašali skupaj 67 gld. 30 kr.

II. Pridobitev zemljišč.

V preteklem letu začeto postopanje proti občini Opatjeselo radi razlastitve zemljiščne parcele $\frac{5}{2}$ v davčni občini Vertoče, obsegajoče 61-0794 hektarjev in parcele $\frac{1}{2}$ del α v davčni občini Opatjeselo.

obsegajoče 28.4957, se je letos dovršilo s tem, da je vis. c. kr. namestništvo razsodilo, naj se ona, pravokrepno v pogozdovalni katarster sprejeta zemljišča posilno razlasté v korist zalogu za pogozdovanje goriškega Krasa, določivši po komisijski cenitvi kupno ceno s 4209 gld. 58 kr. Ko je ta razsodba že zadobila pravno moč, so se nekateri občinarji pritožili proti njej na visoko c. kr. ministerstvo za poljedelstvo; a razsodbe ni bilo še do konca leta.

Komisijski stroški za razlastitev so znašali 50 gld. 50 kr.

III. Pogozdovanje.

Ker je visoko c. kr. ministerstvo za poljedelstvo dovolilo tudi za leto 1895 višo državno podporo pogozdovalnemu zalogu, smo mogli še nekoliko več sveta pogozditi, kakor v poprejšnjem letu. Na novo pogozdeno površje obsega 227.27 hektarjev; na njem je nasajenih 1.965.160 rastlin (v poprejšnjem letu je bilo 182.76 hekt. z 1.603.750 rastlinami). Novi nasadi so razdeljeni tako-le po političkih okrajih:

a. nasadi v lastni upravi:

	Občin	zemljišč,	hektarjev,	rastlin
Gorica	24	29	88.80	801.000
Gradišče	12	17	22.70	208.450
Sežana	40	46	86.90	799.100
Skupaj	76	92	198.40	1.808.550

b. podpirani zasebni nasadi:

	občin,	zemljišč,	hektarjev,	rastlin
Gorica	9	11	28.57	154.410
Gradišče	4	4	0.30	2.2000
Sežana	—	—	—.—	—.—
Skupaj	13	15	28.87	156.610

Poboljšave in dopolnitve se raztezajo na velik del poprej pogozdenih zemljišč in so pobrale skupaj 1.369.480 rastlin (v poprejšnjem

letu 1,884.300). Presadilo se je torej vsega skupaj 3,334.640 rastlin (v poprejšnjem letu 3,488.050) in sicer naslednjih vrst:

3,043.070 borovcev,
248.070 smerek,
14.500 mecesnov in
29.000 jelš.

Za nove, v lastni upravi dovršene nasade smo potrosili 5462 gl. 80 kr. Iz tega sledi, da znašajo stroški za nove nasade — za 1 hektar 27 gl. 53 kr., oziroma za presajenje 1000 rastlin 3 gl. 2 kr.

Po posameznih potitičnih okrajih kažejo se naslednji poprečni stroški za pogozenje:

			poprečno za 1 hektar	poprečno za 1000 rastlin
Gorica	2009 gl. 75 kr.	22 gl. 63 kr.	2 gl. 51 kr.	
Gradišče	834 " 42 "	36 " 76 "	4 " — "	
Sežana	2618 " 63 "	30 " 13 "	3 " 28 "	

V teh stroških ni zapopadeno to, kar stane izkopanje jam, ker so jih izkopali zemljišni lastniki sami. Samo za izkopavanje jam na občinskem zemljišču v Dol-Ottici, v potit. okraju goriškem, so se stroški založili z dovoljeno državno in deželno podporo.

Za poboljšave je šlo 3604 gld. 27 kr. in poprečna cena za odkopavanje starih jam in nasajenje 1000 rastlin se računi na 2 gld. 87 kr.

Zasebne nasade smo podpirali s tem, da smo brezplačno podeljevali potrebne rastline. Vse druge stroške so poravnali posestniki sami.

Vsi stroški za nove nasade, poboljšave, za prevažanje rastlin na mesta odločena za pogozenje so znašali 9067 gl. 7 kr.

Ker je bilo za časa sajenja vgodno vreme in so se delavci za pogozdovanje v sežanskem okraju najemali s Kranjskega — večinoma dekleta, ki so jako pripravna in navadno nagleje delajo od domačih, so se znatno olajšali stroški za delo. Dežja je bilo zadosti, da je ohranil zemljo ves čas vlažno; sicer bi jo bili morali dovajati. Samo v tržiškem okraju smo morali mnogo zemlje dopeljati, posebno ker so bila tla preplitva, da bi bila mogla ohraniti rastline v prvem letu.

V novih nasadih se ni sprijelo, ali je posahnilo, v nekaterih krajih več, v drugih manj in sicer od 35 do 80 od sto rastlin. Samo jeden nasad, oni na hribu sv. Valentina v šmavski občini pri Gorici, se je ponesrečil popolnoma, ker je od 21.000 nasajenih ostalo po enem letu samo kakih 300 rastlin.

Navadno gredó nasadi deloma podzlo, če jih poleti pritiska trajna suša, ali pa če je v kakem kraju mnogo podjedov, kakor n. pr. lani na Trnovem in v Čepovanu v goriškem polit. okraju in pa na Barki, v Škoflji, Lokvi, Gorenji, Gabrovici, Koprivi, Volčjem Gradu in Pliskovici v sežanskem okraju.

Tudi druge škodljive žuželke so nadlegovale nasade: tako je borov sukač (*Kieferntriebwickler*) nastopal povsod; laška sprevodnica (*Pinien-Processions-Spinner*), katero smo v poprejšnjih letih videli samo v niže ležečih nasadih goriškega okraja, se je prikazala lani tudi v viših legah in prvič je napadla nasade v škrbinski občini na Krasu; tu pa tam je bilo videti borovo grizlico (*Kiefernblattwespe*), a nikjer ni pretila posebna nevarnost po teh žuželah, ker so posestniki pogozdenih zemljišč, dasi ne povsod prav radi, škodljivke pokončevali.

Tudi občinski gozdni in poljski čuvaji so pri tem delu marljivo pomagali. Po sporočilu c. kr. gozdnega nadzorovalnega komisarja v Sežani se je prikazal tudi mali rujavi rilčkar *Pissodes notatus* v štiri do šestletnem gozdnem nasadu „Videž“ občine Rodik. Ker hira ta nasad na prav revnih tleh, je pač že po naravi vgodno bivališče takim škodljivcem. Po poizvedbah zastran nastopa te žuželke se je doznalo, da so jo zatrosili z neolupljenimi borovimi in smrečjimi koli, kakoršne rabijo za plote ali ograde. Ti so došli s Kranjskega in so ležali na kolodvorih istrske državne železnice Divača-Herpelje in od tam se je gomazen zanesla v gozdne zasade. Zato je preskrbelo c. kr. deželno gozdno nadzorstvo v Trstu, da bodo odsihdob na železničnih postajah hranili in rabili samo olupljen les za ograde.

Tudi po požaru so trpeli nekateri nasadi. Iz neznanih vzrokov je nastal požar v dveh nasadih, v Koprivi in Skopem v obsegu 2.5 hekt. oziroma 0.4 hekt. ter učinil škode v prvem za 200 gld., v drugem za 23 gl. Pri pokončevanju borovega sukača se je po ne previdnosti v občini Malidol vnel nasad in je pogorel na površju 550 štirjaških metrov, prizadevši 16 gl. 50 kr. škode. V občini Dober-

dobu je nepreviden kadivec zapalil prav redek nasad obsegajoč 8 hektarjev; ta požar je naredil 96 gl. škode. Dalje je pogorel med varstvenim zidom in železnico ležeči del gozdnega nasada, parc. št. 55/2 v davčni občini Divača v obsegu 1041 štirjaških metrov. Tu je iskra švignila iz lokomotiva in zakrivila požar. Vsled tega smo dali celi zvonaj varstvenega zidu ležeči nasad posekati in tla ogoliti in tako napraviti varstveni pas, da se še bolje zavaruje za njim ležeči obširni nasad.

Da se kolikor možno zaprečijo požari, ukrenili smo tudi v preteklem letu, da se je ob železnici, potem ob potih in na nevarnih mestih sploh trava s srpom požela in proč spravila in samo v Rodiku smo morali uradoma preskrbeti, da se je to delo opravilo na račun zamudnikov.

V varstvo nasadov smo dali v rodiški občini postaviti šest svarilnih tabelj, v zagrajski pa štiri in zaznamiti meje nasadov z apnom ali z slamnimi snopci.

Prestopkov gozdnega zakona in gozdno-policijskih predpisov je bilo vseh skupaj 50 in sicer;

1. protizakonitega sekanja 34 slučajev,
2. previsokega posekanja vej 1 slučaj,
3. pašnje po nasadih 7 slučajev,
4. dobave stelje 1 slučaj,
5. poškodovanja svarilnih tabelj 2 slučajaja,
6. zaradi požara 2 slučajaja,
7. zaradi škode po divjadi 1 slučaj in
8. zaradi škode po vojaških vajah 2 slučajaja.

Z ozirom na veliko obsežnost nasadov je število ovadeb vsakakor malo, in to dokazuje zadostno, da se ljudstvo le redko kdaj loti nasadov; kjer ima pa ono vsled posebnih določil služnostne pravice po nasadih, oglašajo se dotični posestniki pri pristojnem političnem oblastvu, da jim dovoli vzeti, kar jim tiče užitka. Gozdno nadzorovalno osebje nakazuje take užitke in nadzoruje dotično delo.

Nasadi so se z vso paznostjo oskrbovali in vzgojevali, kjer je bilo potreba, so se drevesa s pravilnim obrezovanjem pomlajevala itd.

(Konec prihod.)

Poziv čebelarjem, sosebno začetnikom!

Pomladansko solnce je vzbudilo naravo, da se razcvita v svojo krasoto; vzbudilo je tudi čebelo, da je izletela iz svojega zimskega ležišča; a nastopil je ob enem najugodniši čas, da si omislimo teh pridnih živalic ter da se zanimamo za njih prečudno življenje. Vsakemu je znano, da ni lepšega opravila od čebeloreje; kmetijstvo nima kratkočasnejše in zanimivejše panoge kot je ta, ako se v njej strokovnjaško urimo; in Slovenec je že po naravi tudi čebelar. Vsak duhovnik, vsak učitelj in posestnik, ki ima v to primeren prostor, bi se moral pečati tudi s čebelarstvom. Stari pregovor: „da čebela ni obogatila še nobenega“, je prazen; le modro je treba ž njo ravnati.

Razun veselja, ki ga uživa vsak čas pred ulnjakom, povrnejo ti čebele z medom in voskom stotero ves trud, ki si ga njim posvetil.

Dunajski čebelarski koledar „Imker-Bote“ za leto 1897 kaže na strani 112, da se je pridelalo na Ogerskem l. 1895. 27.940 kvintalov medu in 2627 kvintalov voska; in to samo v šestih komitatih, kjer so zborovala čebelarska društva.

Takó ima vsak praktičen čebelar tudi svoj primeren dobiček v denaru.

Torej hajd na delo, pa ne štedi pri tej kupčiji! Nakupi malo, pa kupi dobro! Sosebno ne zamudi, ko si ulnjak nastavljaš, posvetovati se s kakim izkušenim čebelarjem, kakor je n. pr. č. g. I. Mašera, vikarij v St. Mavru, Mih. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem (pošta: Dovje, Lengenfeld), ki imata ob enem veliko zalogo panjev in čebel na prodaj. Prvi vzgojuje italjansko, drugi pa kranjsko pleme *).

Taki možje ti pojdejo na roko pri zgradbi čebelnjaka, pri napravi panjev in zlasti pri nakupavanji čebel.

Pred vsem drži se strogo zlate resnice: „Non multa, sed multum“. Prični z malim.

Kot začetniku zadostuje par, pa dobrih panjev. Z jednim samim

*) Znana veščaka v čebeloreji sta tudi č. g. Mih. Štrukelj vikarij v Čersoči na Bovškem in pisatelj današnjega članka g. Ant. Rudčič, učitelj v goriski gluhonemici.

začeti bi ne bilo modro; lahko se kaj ponesreči in tvoja dobra volja je uničena koj v začetku.

Vsaka družina pa mora imeti rodovitno, k večemu dve leti staro matico in toliko čebel, da pokrijejo vsaj pet satov, pa lepo, belo ali rumenikasto satvoje, nikakor pa ne starih, črnih satin. Tudi medú naj bo v panju dovolj, da ti ni treba koj pitati; s tem bi zgubil veselje do čebel. Zaloga, da je kot špeh, to je obilna pravilna, neposredno zadelana ali v jajčicah, kar spričuje o dobri matici.

Po prvih pomladanskih izletih, ko so se čebele očistile, prenesi jih vsaj 4 kilometre daleč na svoj dom, da se ne povrnejo zopet v prejšnji uljnjak in takó poizgubé.

Lahko si nakupiš nekaj panjev tudi v jeseni; ali tedaj mora imeti panj zdravo matico, mnogo čvrstega ljudstva, lepo satvoje in vsaj 18 kilov zadelanega medu za zimski preživež.

Rojcev nakupovati pa ni sicer slabo, toda gotova ni taka kupčija, dokler ne poznaš matice.

Če daš za par takih panjev tudi desetak, ni preveč; iz njiju dobiš gotovo štiri lepe roje in pri dobri paši meseca maja in junija tudi več. Ali tú ravnaj zopet po pravilu: „Non multa“...; kajti premnogokratno izrojenje oslabi navadno starca takó, da je pozneje ali brezmatičen ali takó izsrkan, da lakote pogine, in rojec tretjec je navadno tudi le pohajač, to je, pobriše jo v gorkem poletju, popustivši nekaj suhega satovja, ali so ga pa črvi pregnali iz stanovanja.

Kako se pa rojenje ustavlja, to poizveš že iz kake čebelarske knjige.

„Umna čebeloreja“, spisal Černe v Ljubljani, je za naše sedanje potrebe dovolj dobra knjižica st. 35 kr. Potem so: „Hrvatska pčela“ sp. Bogdan Penj. Esseg (Croatien). 2 fl.

„Bienen-Vater“ Organ des Centralvereins für Bienenzucht in Oesterr. XXVIII Jhrg. Central-Bienenzüchter-Verein. Wien, I Postgasse 2. fl., 2“.

„Klaus, der Bienenvater aus Böhmen von Joh. Nep. Oettl. Prag, Verlag von Friedrich Ehrlich's Buchhandlung, itd.

Takih knjig in časopisov je premnogo naznanjenih v omenjenem: Imker-Bote aus Oesterr. von Alois Alfonsus. Verlag M. Perles in Wien. st. 60 kr“.

Samo ob sebi je umevno, da je čebelarju začetniku potrebno potreben tak koledar in vsaj jedna dobra knjiga o čebelarstvu.

Rudež.

Duh po plesnobi v vinu

Vino, ki splesni, dá se popraviti na več načinov. S prevretjem, s prezračenjem i. t. d. se odstranijo razni neprijetni vinski duhovi in okusi, če ne popolnoma, pa vsaj nekoliko. Ako ima vino okus po plesnobi, se mu lahko odpravi, posebno, če je vino le megleno, in sicer, ako se pretoči ali presname. Pretočiti pa se tako vino ne sme s sesalko, mrveč s škafom, da pride v dotiko z zrakom. Sod, v kateri se vino pretoči, naj bo zažveplan in čist. Ako pa ima vino uže nekoliko močnejši duh ali neprijeten okus, potem se ne da ozdraviti tako lahko, ampak uporabiti se morajo v to svrhu druga sredstva kakor na pr. kostno oglje, čisto oljčno olje, mleko i. t. d. Ako uporabljamo navedena sredstva, da bi z njimi iz vina odstranili okus po plesnobi, zgodi se rado, da ob enem odpravimo tudi deloma vinsko vonjavo zvano „bouquet“.

Najpriporočljivejše od navedenih sredstev bi bilo oglje, ker vino po njem ne dobi nikakega tujega okusa, in oglje ne pusti v vinu nobenih tujih snovij; samo nekoliko barve izgubi vino po oglju, na kar bi se bilo treba ozirati pri črnih vinih. Ako je pa vino, ktero hočemo zdraviti, še mlado, potem ne škoduje toliko, čeprav izgubi nekoliko duha, ker se mu sčasom zopet povrne.

Ako se hoče v ta namen rabiti mleko, treba je, da je sveže in posneto (brez smetane). Takega mleka naj se vlije 250 gramov v hektoliter vina. Vino pa naj se potem pretoči. To sredstvo ima sicer skoraj gotovo dober uspeh, a priporočati ga vendar ne moremo, ker se z njim vinu dovedejo nove snovi na pr. mlečni sladkor, soli, maslena maščoba, ki niso brez vpliva na vinski okus in se vino vsled njih lahko popolnoma pokvari. Ako dobi vino okus po plesnobi, je še najboljše, če se prekuha. Ker pa vsled tega kakovost postane nekako slična novemu vinu, je treba z njim ravnati tako, kakor z mladim vinom.

„K m e t.“

Razne vesti

Trtorejci škropite trte proti peronospori in žveplajte jih proti bolezni Oidium, vse o pravem času in pravilno po prejetih podukih !

Kako je postopati, da se prežene peronospora, o tem smo priobčili v lanskem „Gospodarskem listu“ na 18. strani natančen poduk, oprt na zanesljive skušnje.

Po lanski dolgotrajni vlagi in po pretekli, izredno mili zimi se je bati, da se je zaredilo mnogo zajedavih glivic, katerih ni umorila zmrzal. Skrbeti moramo tedaj, da jih pomorimo mi s pravilno uporabo modre galice. Saj nas uče dosedanje skušnje, da je to edina, pa gotova pomoč proti peronospori.

* *
*

Skupna naročba na kmetijsko blago, zlasti na bakreni vitrijol in na žveplo, je bila letos jako živahna in je prizadela uradu našega kmetijskega društva ogromnega dela.

Naročili smo najprej 15 vagonov ali 150.000 kilogr. bakrenega vitrijola po 23 gld. 75 kr. kvintal ; a to blago je bilo 22. marca uže vse oddano ; ker se je oglasilo potem še mnogo naročnikov, morali smo naročiti še 43.000 kilogr. tega blaga po 25 gl. 50 kr., kolikor je zahtevala tovarna. Tako smo razdelili vsega skupaj 193.000 kilogr. bakrenega vitrijola in 60.000 zmletega žvepla med 1589 naročnikov. — Lanska naročba je obsegala samo 10 vagonov blaga za 620 naročnikov, torej se je letos več kakor podvojila. Bridke skušnje so dobre učiteljice.

* *
*

Sadna drevesa v vinogradih. — Vinograd je najboljše, da je čist in v solnčni legi. Dreves ne saditi med trte, najmanje pa košatih, kakor n. pr. kostanjev, jabolk. Košata drevesa obsenčujejo trte in v senci rodi trta manj in pridelek je slabši. Če že kaj sadimo, naj so breskvi, fige ali hruške z redkimi vejami, sadimo tako, da se ne obsenčijo trte in da se drevesne korenine ne vpletajo med trtne.

Kdor ima dovolj sposobnega prostora, naj napravi posebne drevesne nasade izbranih vrst, sadne vrte, ali pa naj posadi drevesa v enakomerni daljavi drugo od drugega po travnikih, seveda, morajo biti dobra tla in vgaajati izbranim sadnim vrstam, in okoli dreves, zlasti dokler so mlada, treba prekopavati zemljo in od časa do časa gnojiti. Če skrbno delaš z drevesom, povrne ti bogato tvoj trud.

* *

Za žveplanje sodov, posebno takih, v katere hočemo pretočiti vino, da je obvarujemo preteče bolezni, ali pa takšno, ki ima uže, očitne kali bolezni v sebi, je prav pripravna leščerbica, kakoršno nam predstavlja zraven stoječa podoba.

Vanjo obesimo na kljukico žvepleno nit in sicer za vsak hektoliter 3 centimetre niti. Ko smo prižgali nit, vtaknemo leščerbico skozi veho v sod, ki se na vrhu zapre z zamažkom, na katerem visi leščerbica.

Sicer pa je ravnati tako, kakor smo razložili v članku „Kako ohranimo šibka vina“ v zadnji številki lanskega leta.

Kdor žvepla sode kar po domače brez nobene priprave, ta naredi lahko več škode kakor dobička. Če vtakne na primer prižgano nit kar naravnost v sod, kapa goreče žveplo na dno in če vlije potem vino na nje, zgodi se prav lahko in celo navadno, da dobi in ohrani vino zoprni duh po smrdljivih jajcih in tako blago, dasi ščiščeno, je vendar le skaženo.

* *

Kako je treba vzgajati zeljne sadike. — V „Kmetovalcu“ piše V. M. K. tako-le:

Ker je zelje vsakomur, kmetu kakor gospodu, priljubljena jed in ker vrh tega po nekterih krajih v dobrih letinah daje lepe denarje kmetovalcu, menim, da ne bode odveč, ako navedem nekoliko pravil, kako je treba ravnati z zeljnimi sadikami, da se pravilno vzgoje.

Kakor pri vsakem pridelovanju, pomniti je tudi pri zelju, da je edino iz dobrega semena mogoče dobiti čvrstih sadik. Pri nas

na Kranjskem ne vspeva nobeno zelje bolje nego tako imenovano „kašeljsko“ ali „ljubljsko“ zelje. Poskušal sem razna semena, ktera se ponujajo v semenskih cenikih, in teh je mnogo. Samo v enem samem ceniku je navedenih 44 raznih vrst zelja. Eno leto sem poskusil 20 vrst, katere so se v ceniku imenovala kot najboljše, toda niti približno se ni moglo nobeno meriti z našim domačim zeljem. Zato prav toplo priporočam seme domačega zelja.

Na zračnem, solnčnem kraju se koj, ko odleze sneg, pripravi pripravna greda, katera naj se pognoji z dobro razkrojenim gnojem. V to gredo naj se v prvi polovici meseca marcija vseje seme. Navadno v tem času rado nastane hladno vreme, in mraz bi pokončal mlade rastlinice, ako bi jim ne poskrbeli za primerno odejo. Najpripravnejše je smrečje. Pomniti pa je treba, da se mora odeja — bodi že kakršna koli — po dnevu odvzeti, sicer zrastejo mlade rastline predolge in ostanejo slabe, kar pa nikakor ni prav. Zato se v prvi vrsti priporoča zeljno seme nikdar ne sejati v senčno gredo. Le tedaj, če se seme vseje na zračen kraj, katerega večji del dneva obseva solnce, je mogoče vzgojiti čvrste sadike.

Razume se, da je treba pridno pletiti ter ob suši škropiti z vodo, ktera naj v za to pripravljenem sodu vedno stoji na vrhu, kajti voda iz potoka ali studenca je navadno premrzla.

Sejati se tudi ne sme pregosto, da se sadike morejo dobro razrasti.

Le tako vzgojene sadike prestanejo srečno prve dni po nasajenju na zelnik, čeprav bi posijalo gorko soluce, kar se sploh rado zgodi ob zeljnem sajenju.

* *

Vztrajni koli. — Če hočes, da ti bodo leseni koli dolgo vztrajali v zemlji, vzemi lanenega olja, skuhaj je in primešaj mu ogljenega prahu, dokler se zgosti zmes tako, kakor kako barvilo. S tem namaži kol na spodujem koncu, kolikor ga vtakneš v zemljo, in vstrajal ti bo, kakor bi bil žezezen.

* *

Ameriško sadje. — Sredi novembra so došle v Hamburg ladije z amerišskimi jabolki, provzročivši nemalo razburjenost na sadnem trgu. Sadju so naglo padle cene ne le v severni, ampak

tudi v južni Nemčiji in kolikor toliko tudi v Avstriji. Dunajski sadjertržci so bili takoj v Hamburgu in so pošiljali vagon za vagonom na Dunaj. Jabolka so bila vložena v sodih z lesenimi obroči po 60—65 kil. bruto; na dnu je bila zapisana tvrdka ameriškega trgovca in ime jabolčne vrste. Vsi sodi so bili enaki. Ležalo jih je po 20.000 v ladiji; spodnje plasti so se bolj poškodovale in zato so ceneje prodajali dotično blago. V Hamburgu so opravljali kupčijo posredovalci ali mešetarji. Sodi so se odbirali po legi v ladiji, vsak 10. sod so odprli in prodali sadje po dražbi.

Cena je rastla iz početka od 2 do 9 mark za sod in je poskočila pozneje na 14 do 18 mark. Voznina od Hamburga do Dunaja znaša za vagon 325 gld., čas vožnje 5—6 dni. Dasi se po taki ceni našim navadnim namiznim jabolkom v Avstriji, na Dunaju in Budimpešti, ni bati konkurence, zna se vendar prigoditi, da izgubimo Nemčijo in severne avstrijske dežele, in to bi tlačilo potem cene tudi po drugih deželah. Ako se pa nastavi cena po 9 mark, kakor je bila v pričetku, potem je nevarnost tudi za domačo sadno kupčijo na Dunaju in v Budimpešti.

Tovarna kemičnih izdelkov

v HRASTNIKU na ŠTAJERSKEM

priporoča svojo zalogo

KEMIČNIH GNOJIL V GORICI

kakor; **Superfosfat iz koščene moke, Solnitrov superfosfat, Amonijakov superfosfat, Solnitro-Kalijev superfosfat, Kalijev superfosfat, kilenski solnitar, amonijakove in Kalijeve soli.**

Blago je izborno in jako izdatno.

P. n. odjemalcem je na voljo dano, da se prepričajo o tem pri tukajšnjem c. kr. kmetijskem poskušališču, kojega sodba nam je merodajna.

Cene so tako zmerne, da se tudi v tem oziru ne bojimo nikakoršne konkurence.

Natančnejša pojasnila daja ter sprejema naročila gospod

Franc Jeschek

V GORICI — VIA TRE RE ŠTV. 4

kateremu smo izročili glavno zastopništvo za deželo goriško in gradiško.